

Programma Water, Riolering en Klimaat

Raadsessie

14 juni 2022 Gemeente Waalre

Agenda

- Inleiding
- Toelichting verbreed gemeentelijk rioleringsplan
- Klimaatverandering
- Programma Water, Riolering en Klimaat
- Inwonerspanel
- Wat vindt u?
- Planning en vervolg

Motie 2014 :
Vergroot water bewustzijn
Motie 2017:
Activeer burgers bij hemelwaterverwerking

Motie 2021 :
Onderzoek naar mogelijkheden
gedifferentieerd tarief

Water & Riolering

- Uitvoering vGRP 2018-2022
- Vaststelling afkoppelsubsidie verordening
- Uitvoering rioolvervangng Molenstraat
- Uitvoering rioolvervangng Traverse-Zuid
- Uitvoering rioolvervangng Michiel de Ruyterstraat
- Evaluatie vGRP 2018-2022

Klimaat

- Implementatie van het Deltaplan ruimtelijke adaptatie (DPRA)
- Vorbereiding wettelijke verplichtingen DPRA
- Stresstesten Water, Droogte, Hitte uitgevoerd
- Risicodialoog klimaatadaptatie (Raadsinformatieavond okt2021)
- Inwonerspanel Klimaatadaptie Ambitiebepaling klimaat

2023

Gezamenlijk Programma Water, Riolering en Klimaat

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)

Wat beschrijft het vGRP

- Wat hebben we gedaan?
 - Waar willen we naar toe?
 - Waar staan we nu?
 - Wat moeten we nog doen?
 - Wat hebben we nodig?
- Zorgplichten voor:
 - Afvalwater
 - Hemelwater (openbare ruimte)
 - Grondwater
 - Invulling van beheer & onderhoud van de riolering

Verbreed Gemeentelijk rioleringsplan (vGRP)

Waarom een nieuw vGRP/ Programma

- Het huidige vGRP loopt eind 2022 af
- Klimaat (voor zo ver dit past binnen de zorgplichten) meenemen in vGRP
- vGRP als verplichte planvorm vervalt bij inwerkingtreding Omgevingswet (01/01/2023)
- Onder Omgevingswet nieuw instrumentarium:
 - Omgevingsvisie
 - Programma's
 - Omgevingsplan
- Daarom nu **programma water, riolering en klimaat** opstellen

Raakvlakken klimaatadaptatie met zorgplichten

- Invulling zorgplichten
 - **Afvalwater:** verplicht inzamelen en transporteren
 - **Hemelwater:** inzamelen van water op openbare ruimte en van particulieren als perceeleigenaar dit **redelijkerwijs niet kan**
 - **Grondwater:** structurele nadelige gevolgen doelmatig beperken
- Raakvlakken van klimaatadaptatie vooral over hemelwater (wateroverlast) en grondwater (droogte)
 - Voorkomen schade bij extreme neerslag o.a. afvoeren naar bergingslocaties
 - Hemelwater vasthouden (waar mogelijk en wenselijk) om droogte te beperken / voorkomen
 - Verder scheiden van afvalwater en hemelwater

Raakvlakken riolering en klimaatverandering

Stukje geschiedenis

- Eind middeleeuwen open riolen
- Eind negentiende eeuw poepemmers
- Midden 20^e eeuw openbare riolering
 - Eerst alleen afvalwater
 - Later ook hemelwater
- Stelsel ontworpen op 20 mm in 1 uur
- Bui 5 juni 40 mm
- In 2020 stresstest met bui 60 mm in 1 uur

Stephan Zoetmulderdreef

Dit past niet meer in buizen, hier hebben we de **openbare ruimte en onze burgers** voor nodig

Wat doet de gemeente nu al?

- Klimaatadaptatie is onderdeel in onze nieuwbouwprojecten:
 - Bergingseis in bestemmingsplan → vastleggen in hemelwaterverordening, op termijn ook voor bestaande bouw
 - Notitie duurzame nieuwbouw
- Klimaatadaptatie als extra onderdeel toegevoegd aan onze beheertaken. Onderhoud van Wadi's en infiltratiesystemen
- Afkoppelen voorzijde woningen bij herinrichtingsprojecten (afkoppelsubsidie)
- Communicatie en advies richting inwoners over wat ze zelf kunnen doen

Wat komt er in het Programma Water, Riolering en Klimaat?

Input voor het programma:

- Evaluatie vGRP 2018 - 2022
- Ambtelijke werksessies
- Ambitieniveau ophalen in raadsinformatieavonden: 12 oktober 2021, 14 juni 2022, september 2022
- Inwonerspanel d.d. mei 2022

- **Rioolvervangingsprojecten zijn klimaatadaptiever opgepakt dan voorgenomen:**
 - We hebben blauwe aders aangelegd die de basis vormen voor de toekomstige hemelwaterafvoer (Wateroverlast)
 - We hebben veel infiltratieriolen toegepast (Droogte)
- Te weinig grip op nieuwbouw en ontwikkelaars → verordening is noodzakelijk
- Beheer en onderhoud heeft onvoldoende aandacht gehad, hierdoor:
 - **Achterstand** in onderhoud aan riolering
 - Kwaliteit van beheergegevens is **laag** (onvoldoende op orde)

Hebben we voldoende ruimte om bovengrondse maatregelen te realiseren?

- Ondergronds → oplossen hydraulische knelpunten in het rioolstelsel
- Bovengrondse heeft de voorkeur → beleving + klimaatbuien
- Klimaatadaptatie → Ruimte benodigd voor water en groen

Wel	Toelichting	Niet	Toelichting
Wadi's	Voorkeur relatief goed beheersbaar, vraagt wel om ruimte	Infiltratiekolken	Nog geen ervaringen mee
Infiltratie in groenstroken	Allen als omvang groot genoeg (geen snippergroen)	Berging <u>wegcunet</u>	Onderhoud duur + capaciteit neemt snel af
Infiltratie in speeltuinen	Water en spelen combineren	<u>Waterpasseerbare</u> verharding	Intensief beheer + past niet bij uitstraling gemeente
Bovengrondse afstroming	Water is dan ook onderdeel van bewustwording	Waterdoorlatende verharding	Duur + op termijn slecht functionerend
IT-riool (icm lavapakket)	Goede ervaringen + beheersbaar		
<u>Halfverharding</u>	Natuurlijke infiltratie		
(Nieuw) oppervlaktewater	Water als onderdeel van de woonomgeving		

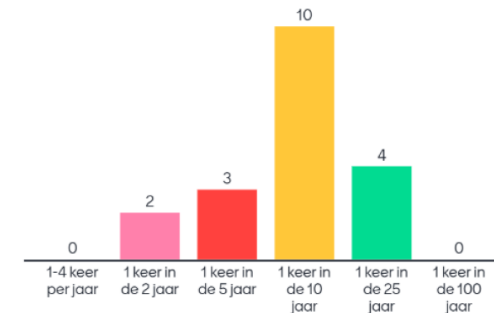
Wat komt er in het Programma Water, Riolering en Klimaat?

Wat is onze ambitie wateroverlast

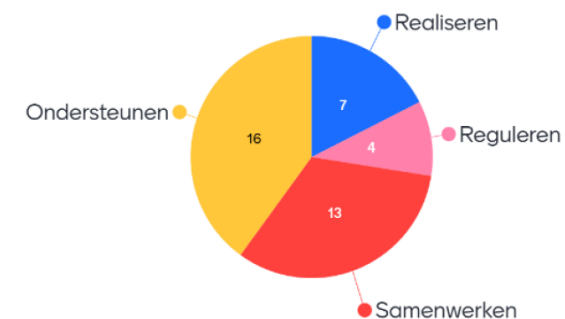
Input uit raadsessie d.d. 12 oktober 2021

- Wateroverlast beperken op basis van de overlast die 1x in de 10 jaar plaats vindt
- Inwoners ondersteunen met het afkoppelen en samenwerken tijdens projecten

Waar ligt de grens tussen 'onacceptabel' en 'onwenselijk' als het gaat om water in de woning vanuit de openbare ruimte

Een keer in de 100 jaar loopt water vanuit de openbare ruimte in woningen. Welke rol(len) heeft de gemeente?

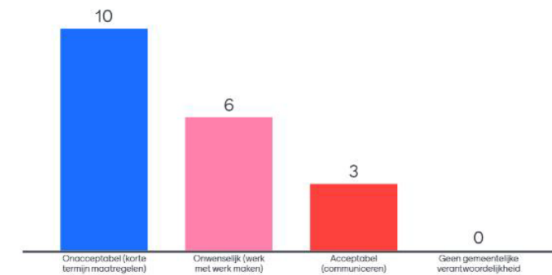
Wat komt er in het Programma Water, Riolering en Klimaat?

Wat is onze ambitie droogte

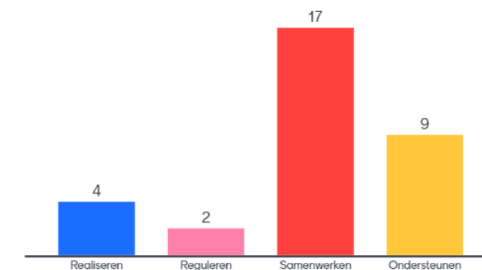
Input uit raadsessie d.d. 12 oktober 2021

- Zoveel mogelijk voorkomen van:
 - Droogteschade aan monumentale bomen en overig groen
 - Droogteschade aan infrastructuur
 - Negatieve effecten op waterplanten en -dieren
- Waalre werkt aan het bewustzijn van bewoners wat betreft watergebruik en hergebruik van regenwater

Door langdurige droogte zakt het waterpeil en komen vennen, sloten en vijvers droog te staan

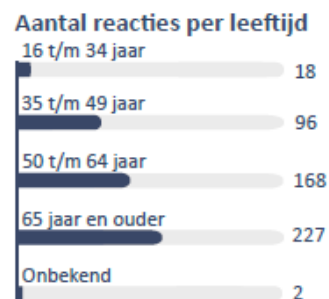

Door langdurige droogte zakt het waterpeil en komen vennen, sloten en vijvers droog te staan. Welke rol(len) heeft de gemeente?

Inwonerspanel

- 12 vragen voorgelegd aan inwonerspanel en via open link
- 511 respons ontvangen
- Nu enkele resultaten toetsen bij de raad

Wat vindt u?

Wat is voor klimaat opgenomen in het Programma

- Bij alle herinrichtingsprojecten is nu geld gereserveerd voor de aanleg van een gescheiden stelsel en het afkoppelen van de zowel de openbare ruimte als de voorzijde van de woningen
- We willen wateroverlast in de woningen bij een bui $T=10$ zoveel mogelijk beperken.
- Een budget voor beheer en onderhoud van wadi's, infiltratievoorzieningen, groenvoorziening met een waterbergende functie
- Voortzetting van stimuleringsregeling afkoppelen in planperiode à EUR 25.000 per jaar
- Onderzoek naar maatregelen voor klimaatrobuuste wijken. Vanaf 2027 gaan we enkele wijken grootschalig herinrichten.

Wat vindt u?

- Kunt u zich vinden in deze aanpak?
 - Ja
 - Nee (minder doen)
 - Nee (meer doen)

Wat vindt u?

Stimulering van bewoners

Vier op de 10 deelnemers vindt dat de gemeente hen kan stimuleren om zelf (meer) maatregelen te treffen tegen wateroverlast, hitte en droogte in en rondom hun woning door middel van een subsidie. Nu alleen in kostendekkingsplan gerekend met stimuleringsregeling. Is dit voldoende?

- Ja
- Nee (hoger budget)
- Nee (inzetten op afkoppelcoach)
- Nee (inzetten op communicatie)

41%

van de deelnemers vindt dat de gemeente **hen kan stimuleren om zelf (meer) maatregelen te treffen** tegen wateroverlast, hitte en droogte in en rondom hun woning **door middel van een subsidie**. **21%** van de deelnemers wil informatie over maatregelen die ze zelf kunnen treffen.

Wat vindt u?

Kostendekkendheid

- Op dit moment nog een grote voorziening (mede door uitgestelde investeringen)
- Op basis van leeftijd van het stelsel komt er een vervangingspiek aan.
- Daarnaast komen er meer taken op ons af
 - Afkoppelen → dit doen we wel, maar hiermee is in het kostendekkingsplan nooit rekening gehouden
 - Klimaatadaptatie:
 - Oplossen Wateroverlast (bv aanleg blauwe aders)
 - Tegengaan van droogte (bv aanleg wadi's)
- Eerste 3 jaar (t/m 2024) zijn we nog kostendekkend, daarna niet meer.

Wat vindt u?

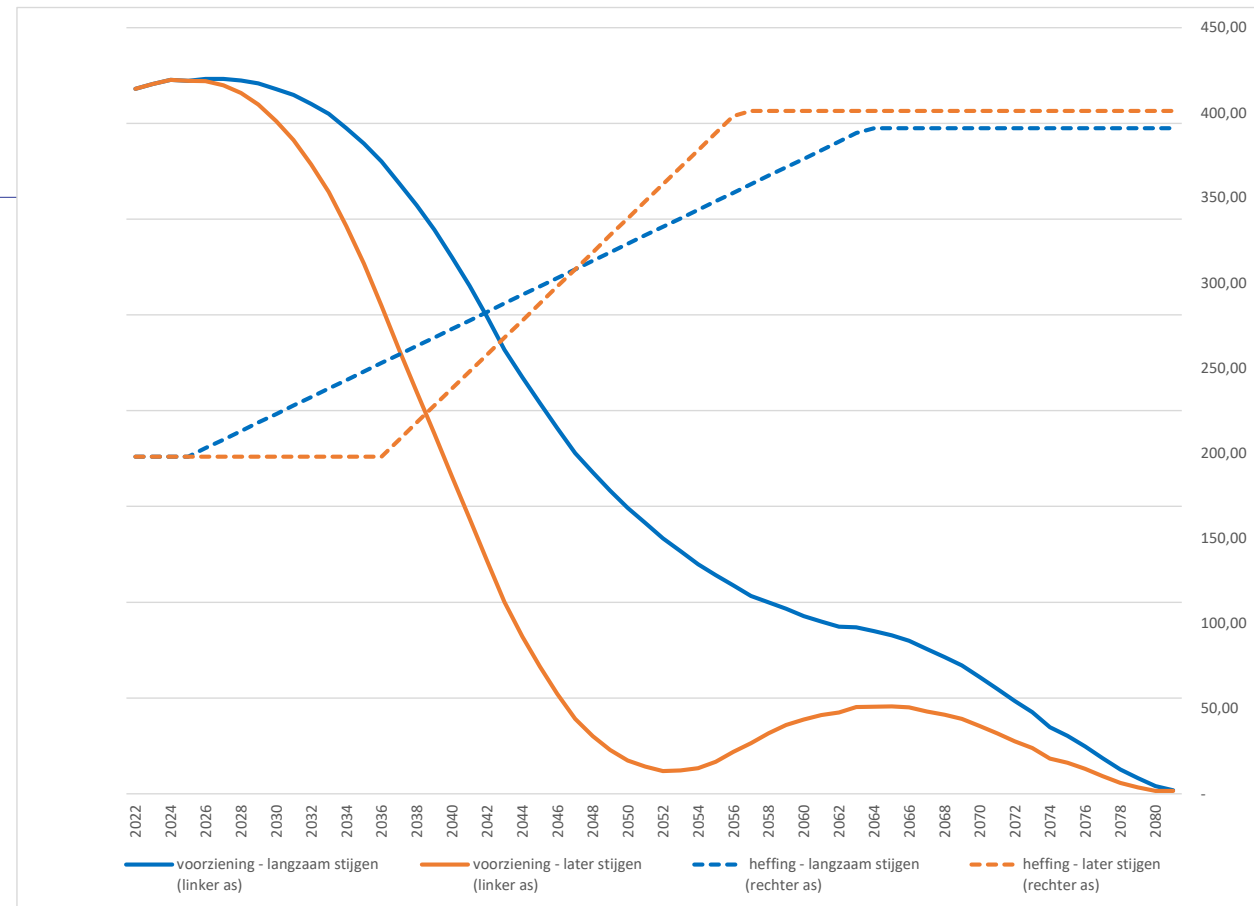
Kostendekkendheid i.r.t. heffing

De nieuwe aanpak vraagt om meer budget in de toekomst. Hoe geven we hier invulling aan?

- Versneld de voorziening leeghalen (nu niet stijgen)
- Sparen voor de toekomst (nu al beginnen met stijgen)

74%
van de deelnemers vindt een **stijging van de rioolheffing** vanwege de werkzaamheden op het gebied van water, riolering en klimaat **acceptabel**.

Wat vindt u?

Hoe omgaan met de rioolheffing?

I.r.t. Onderzoek naar mogelijkheden gedifferentieerd tarief

- Nu een vast tarief per eigenaar
 - is een relatief makkelijke en goedkope manier van heffen
- Andere heffingsgrondslag:
 - levert **geen extra inkomsten**
 - Wel een **andere verdeling** onder de inwoners
 - Werkt **kostenverhogend** (meer kosten voor het innen)

Wat vindt u?

Heffingsgrondslag

Wat heeft uw voorkeur qua invulling van de rioolheffing?

- Iedereen betaalt evenveel
- Gekoppeld aan drinkwaterverbruik
- Onderscheid naar één- of meerpersoonshuishoudens
- Gekoppeld aan aangesloten verhard oppervlak (Son en Breugel)
- Sociale component: Gekoppeld aan WOZ-waarde woningen

Het wijzigen van de heffingsgrondslag is zeer bewerkelijk en vraagt een flinke uitbreiding van de afdeling belastingen en openbare ruimte

Het differentiëren van het tarief werkt niet motiverend om af te koppelen. Een afkoppelcoach blijkt hierin effectiever.

Planning en vervolg

- Uitwerken beleid en ambities
- Vertalen naar scenario's (kostendekkingsplan)
- Bestuurlijk voorleggen in 2^e werksessie in september
- Scenario verwerken in programma
- Vaststellen programma Q4 2022

